

Zoals de ouden zongen

Carla van Lingen

Dat Folkert de Boer (34) van vogels zou gaan houden, kon je voorspellen. Vader Juun - actief lid VWG - nam de kleine Folkert tijdens vakanties vaak mee als hij ging vogelen. De Boer junior vond het wel leuk en interessant maar daar bleef het bij. Tot hij tijdens zijn studie een vogeltje zag dat hij niet kon thuisbrengen. Folkert: "Het kon een tjiftjaf zijn of een fitis, dat verschil kende ik niet. Na lang puzzelen bleek het volgens de vogelgids een overwinterende tjiftjaf. Deze kleine onopvallende vogel heeft er voor gezorgd dat ik definitief voor de vogels ben gevallen."

"Ik heb Cognitieve Kunstmatige Intelligentie (CKI zie kader) gestudeerd. Een hele leuke en brede studie, maar de biologie bleef trekken. Binnen de studie Kunstmatige Intelligentie heb je een stroming die zich baseert op de biologie en zo switchte ik naar de theoretische biologie. Ik ben gepromoveerd op het gebruik van computersimulaties om biologische processen te begrijpen. Toch was dit niet de "echte" biologie die ik wilde. Ik wilde meer de natuur in. Het zaadje dat ooit werd gezaaid door het vogels kijken van mijn vader was ontkiemd. Ik heb de knop omgezet en ben uit de fundamentele wetenschap gestapt."

Folkert deed een half jaar vrijwilligerswerk en dolfijnenonderzoek in Bulgarije. Door de Bulgaarse manier van werken, werden er weinig dolfijnen gezien.

Vervolgens naar de andere kant van de Zwarte Zee, naar Batumi in Georgië waar elk jaar de roofvogels - vooral wespddieven - worden geteld op hun reis van hun broedgebieden naar Afrika om te overwinteren en weer terug. Folkert: "Daar viel voor mij het kwartje. Batumi Raptor Count is gestart als monitoringproject maar daar bleef het niet bij. Door de intensieve jacht was het belangrijk om iets te bedenken om bij de bevolking een omslag te bewerkstelligen. Door ecotoerisme te stimuleren verdienen de bewoners wat bij en zien ze welke rijkdom ze in huis hebben. Iets dat

zo bijzonder is, dat het beschermd moet worden in plaats van beschoten. BRC heeft lespakketten voor de kinderen ontwikkeld en we onderzoeken hoe we de jacht kunnen tegengaan. We vechten niet tegen de jagers, zoals op Malta gebeurt, maar willen juist door samenwerken proberen een stap verder te komen. Bijvoorbeeld: in Georgië heb je jagers en valkeniers. De valkeniers vangen grauwe klauwieren om sperwers te vangen, die worden getraind om op kwartels te jagen. Die valkeniers staan midden in de gemeenschap, dus we proberen ze langzaam 'om te turnen'. Afgelopen jaar hebben we deze bazieri leren ringen. Ze zijn super enthousiast geworden en de mensen die we hebben opgeleid keren zich nu ook actiever tegen de jacht. Dus we hebben een kleine winst behaald maar er is nog een lange weg te gaan".

Tussen het vogelen en losse baantjes door bleef Folkert vasthouden aan zijn droombaan: 'werken in de natuur en met vogels'. Toen kwam de vacature voor een programmeur bij waarneming.nl. Een plek waar techniek, vogels en natuur samen kwamen.

"Ik werk er nu sinds anderhalf jaar 3½ dag per week. Zo houd ik tijd over om nog van alles voor Batumi Raptor Count te kunnen doen. En voor de vogelwerkgroep natuurlijk. Eén van mijn klussen is het coördineren van het digitaliseren van het archief van de Vogelwerkgroep.

Alle gegevens liggen in de GNR-schuur en verder verspreid bij mensen thuis. Met een aantal vrijwilligers moeten we meer dan 50.000 kaartjes met gegevens doorspitten. We zijn nu over de helft. Alle gegevens worden ingevoerd in waarneming.nl. Het is monnikenwerk dat we liefst alleen in de wintermaanden doen als er weinig te vogelen valt. Mijn taak is om alle vrijwilligers te coördineren. Ik had gehoopt dat het binnen een jaar klaar zou zijn, maar er is net weer een nieuwe kast gevonden met waarnemingen op een vergeten zolder.."

Klopt het dat vogelaars doorgaans niet piepjong zijn?

"Je ziet bij de roofvogelwerkgroep opvallend veel niet zo piepjonge vrouwen die lid zijn. Bij de vogelwerkgroepen zijn de mannen op leeftijd in de meerderheid maar hier is ook een hele jonge enthousiaste groep: de vogelringers. De vogelwerkgroep is een prettige plek. Er gebeurt veel en vogelaars zijn mensen met passie: leuk maar ook onwijs eigenwijs. Ik werk als ringer en dat is helemaal een apart slag.

Het kan er in de ringkeet hard aan toegegaan op zondagochtend om vijf uur. Ik vind het heel mooi als mensen er zo vol voor gaan en met elkaar heb je altijd iets om over te praten. De een is kleine bruine vogeltjesspecialist en de andere vindt het fantastisch om het hele najaar als trekteller omhoog te kijken, weer een volgende is druk met nestkasten, of met

De normaal gesproken schuwe wespandief komt hier met wel duizend ex. per uur over. De lange hals, in vergelijking met andere roofvogels, is wel een kenmerk van de wespandief

foto: Folkert de Boer

vogels ringen. Ik snap soms niet hoe ze het in hun leven geperst krijgen in een etmaal van 24 uur!"

Folkert werkte onlangs mee in een uitzending van het Klokhuis over roofvogels, maar zijn "debuut was in het TV-programma 'In de ban van de Condor'". Een van de doelen was dat het programma zou bijgedragen aan de beeldvorming dat er ook jonge leuke lui bezig zijn met vogelen en dat je ook geen superspecialist hoeft te zijn om vogels te observeren en van ze te houden. De makers waren getipt dat er in Batumi in Georgië een club actief was waar ze contact mee moesten opnemen. Folkert's taak werd het om in de jury te zitten.

"Het waren twee verschillende werelden die elkaar ontmoetten. Het was

hollen of stilstaan: een interessante en hectische tijd. Alleen heel jammer dat er uiteindelijk minder aandacht voor de vogels was dan voor het drama tussen de deelnemers. Zo hadden we tijdens de opname een nieuwe soort voor Georgië gevangen: een Raddes boszanger (*Phylloscopus schwarzi*) een kleine bruine zangvogel met een opvallende, lichte wenkbrauwstreep, een donkere oogstreep en dikke gele pootjes. Die was nog nooit in Georgië gezien of gehoord. Alle vogelaars gingen door het lint, maar de filmploeg reageerde met: 'wat gebeurt hier? Zo'n klein bruin saai vogeltje'. Uiteindelijk zijn alleen zijn cloaca en opgestoken pootjes in beeld geweest. "

"Bij mijn "coming-out" als vogelaar keken mijn vrienden wel wat vreemd op, maar door mijn enthousiasme en

het gevraagd - en ongevraagd - vertellen over de vogels die ik zie, heb ik ook weer mensen over de streep getrokken die daardoor naar vogels zijn gaan kijken. Wat je niet kent dat hoor je niet. Neem de tjiftjaf; als je dat geluid eenmaal hebt herkend en geregistreerd in het hoofd dan hoor je zomers alleen nog maar tjiftjaffen. Gierzwaluwen precies hetzelfde, je weet niet dat ze er zijn als je ze nooit gezien en gehoord hebt, zelfs niet als ze onder jouw dakpannen wonen. Geef mensen een verrekijker en ze weten niet wat ze zien. Ik noem het de kers op de taart. Zelfs als mensen denken 'daar heb je hem weer met die vogels', dan komen ze vaak na een tijdje langs omdat ze een hele grote roofvogel hebben gezien en benieuwd zijn welke soort het is. Iedereen hoopt/denkt het een hele bijzondere vogel is en zijn aanvankelijk teleurge-

steld als het weer een buizerd is, maar je ziet dat ze het toch steeds leuker gaan vinden, en op vogels blijven letten. Dus uiteindelijk heb je dan toch weer iemand anders naar zijn of haar omgeving laten kijken en een zieltje voor de vogels gewonnen.

Folkert droomt er van om samen met zijn gezin en dat van vriend en vogelringer Floris Molenbeek, een eigen huis te bouwen in de polder. "Dat huis moet helemaal zelfvoorzienend zijn: geen gas, geen riolering, zelf opwekken van warm water, dat lijkt me helemaal prachtig. En veel ruimte er omheen voor de vogels. Kijken of het lukt. We hebben net een kleine de Boer en moeten het doen met mijn salaris en dat is geen vetpot. Maar je moet je dromen koesteren."

CKI

Cognitieve Kunstmatige Intelligentie is een relatief nieuw vakgebied. Het is ontstaan na de uitvinding van de computer, rond 1950. Specialisten uit heel verschillende richtingen zoals informatici, psychologen, taalkundigen, logici, kennis-theoretici en biologen verdiepen zich in (menselijke) intelligentie en het denken, elk vanuit hun eigen invalshoek. Binnen de opleiding worden de kennis en methoden uit de verschillende vakgebieden gecombineerd, om zo steeds meer te begrijpen van kunstmatige intelligentie. Dit vakgebied is van belang om computers tot zinvolle "kennis-, taal- en redeneer-hulpmiddelen" te maken.

Batumi Raptor Count

Batumi ligt in Georgië, aan de oostkust van de Zwarte Zee. Elk najaar passeren hier meer dan een miljoen roofvogels waaronder wespendienven, steppebuizerden, zwarte vrouwen, steppe- en grauwe kiekendieven en diverse soorten arenden op weg van Europa en Azië naar Afrika en het Midden Oosten. Een waanzinnig spektakel wat menig vogelaar niet onberoerd laat. De afgelopen jaren hebben hier honderden vrijwilligers duizenden uren doorgebracht om die roofvogeltrek in kaart te brengen. Hierdoor kunnen populatietrends en broedsucces worden achterhaald. Een bedreiging voor de populatie vormt de jacht: elk jaar worden op dit stuk alleen al meer dan 1% van vogels uit de lucht geschoten. Zie www.batumiraptorcount.org voor meer informatie over dit indrukwekkende project

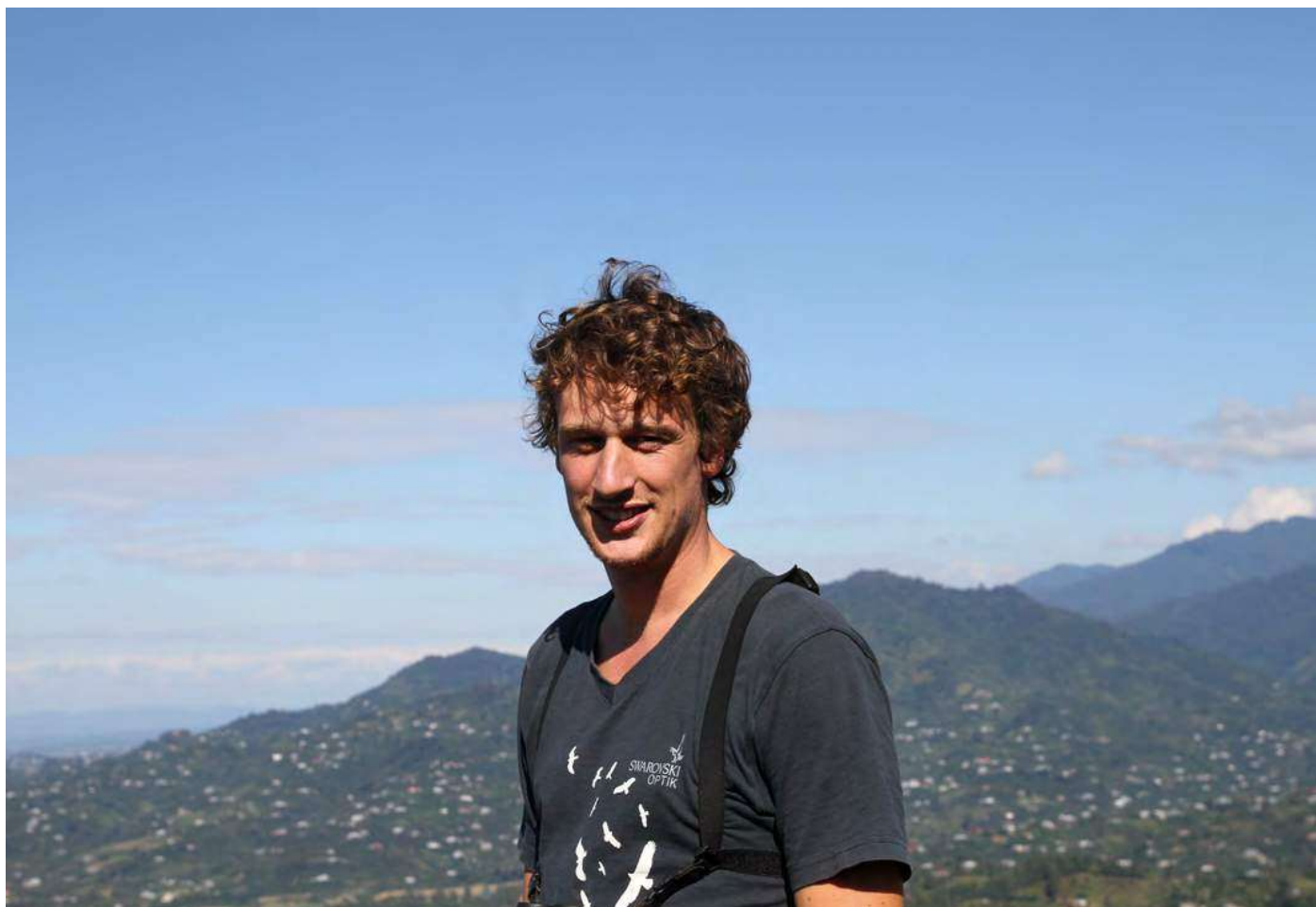

Foto: team 'in de ban van de condor'